

Streszczenie popularnonaukowe projektu

Polszczyzna religijna z historycznego punktu widzenia stanowi najważniejszą odmianę języka – to na jej podstawie kształtowała się odmiana literacka. Ale choć średniowieczną literaturę religijną kojarzymy zazwyczaj z zabytkami takimi jak *Bogurodzica*, najbardziej reprezentatywnymi tekstami dla polszczyzny tego okresu są narracje biblijno-apokryficzne. Mimo iż oparte są w znacznej mierze na źródłach łacińskich, stanowią oryginalne kompilacje. To także najobszerniejsza część polskiego piśmiennictwa średniowiecznego – na same apokryfy nowotestamentalne składa się przeszło 2000 stron rękopisów. Niestety, teksty te w znacznej mierze pozostają niedostępne, trudno dostępne (niewydane, wydane tylko w transliteracji) lub dostępne jedynie we fragmentach. Także pozostające w obiegu edycje są niewystarczające do prowadzenia pogłębionych badań nie tylko filologicznych (językoznawczych, literaturoznawczych, genologicznych, źródłoznawczych, tekstologicznych), ale także religioznawczych czy kulturowych.

Ze względu na swoją złożoność i odmienność teksty te wymagają zupełnie innego – elektronicznego – sposobu prezentacji. Celem głównym projektu jest wielopłaszczyznowa, multidyscyplinarna analiza podstawowych źródeł staropolskiej kultury religijnej i języka religijnego, jakimi są apokryfy Nowego Testamentu, której efektem będzie seria tematycznych monografii i artykułów z zakresu językoznawstwa, literaturoznawstwa, źródłoznawstwa, kulturoznawstwa. Opracowania te w pełni ukażą wyjątkowość omawianych tekstów na tle piśmiennictwa polskiego, a poprzez ukazanie siatki relacji między nimi a tekstami łacińskimi i kontekstami obcojęzycznymi pomogą osadzić je na mapie dziedzictwa kultury europejskiego średniowiecza. Drugim celem projektu jest opracowanie narzędzia umożliwiającego w pełni interdyscyplinarne badania – multidyscyplinarnej porównywarki i wyszukiwarki, opartej na szczegółowo opracowanej bazie danych, uwzględniającej m.in. źródła łacińskie, konteksty słowiańskie czy wykorzystane wątki. Rozwiązanie takie, innowacyjne, choć częściowo oparte na najlepszych rozwiązaniach stosowanych w kraju i za granicą, umożliwi wieloaspektowe i w pełni interdyscyplinarne badania nowotestamentalnych narracji biblijno-apokryficznych (a w perspektywie także innych tekstów średniowiecznych). Ponieważ w bazie danych wszystkie staropolskie apokryfy nowotestamentalne zostaną podane w transliteracji oraz transkrypcji, projekt w znaczący sposób przyczyni się do przywrócenia do obiegu naukowego mniej opracowanych tekstów.